

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

SÁM 307

DAJAHUSAT JA SÁMI LYRIHKKA

10 oahppočuoggá

Dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 10.05.2016, áššis 45/16. Rievdadusat dohkkehuvvon mearrádušnotáhtain 09.01.17 (Public ášše nr. 16/00497) ja 02.05.18 (Public áššenr. 18/00215).

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Dajahusat ja sámi lyriikka
Dárogillii: Joiklyrik og samisk poesi
Eaŋgalasgillii: Yoik lyrics and Sámi poetry

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: SÁM 307

VIIDODAT: 10 oahppočuoggá/ studiepoeng/ ECTS credits

OAHPU LÁGIDEAPMI: Dábálaččat luohkkálatnja- dahje neahttaoahpahussan

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Gursa gullá Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda masterprográmma fága- dahje váljagurssaide

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Sisabeassangáibádussan leat Sámegeiela ja sámi girjjálašvuoda masterprográmma oppalaš sisabeassangáibádusat mat leat čilgejuvvon oahppoprográmmafápmáns.

5. OAHPAHUSGIELLA

Davvisámegiella lea váldooahpahusgiellan. Eará sámegiela ja suoma-, ruoŋa-, dáro- ja eaŋgalasgiella sáhttet adnojuvvot omd. guosselogašdallamiin.

6. SISDOALLU

Gurssas oahpásnuvvat luohtedajahusaid ja sámi lyriikka dutkamušaide. Gurssas guorahallojuvvojit dajahusaid ja sámi lyriikka iešvuodát ja ovttalárganvuodát barggadettiin teavsttaiguin ja iehčanat hárbjehusbargguid čáledettiin.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu maŋŋá studeanta lea olahan čuovvovaš oahppanjoksosiid:

Máhttu ja diehtu:

Studeanta

- dovdá sámi luohtedajahusaid ja lyriikka dutkama váldolinjjáid
- ádde mainna lágiin luohtedajahusat ja sámi lyriikka leat čatnagasas nuppiideaset

Gálggat:

Studeanta

- máhtta heivehit luohtedajahusaid ja sámi lyriikka dutkamii heivvolaš teorehtalaš doahpagaidda ja analysareaidduid.

- máhtta iešoaivválaččat válljet heivvolaš lassegirjjálašvuoda prošeaktabarggu čállimii oahpu áigge guorahallon teorehtalaš lahkonanvugiid vuodul
- máhtta geavahit heivvolaš fágagiela njálmmálaš ja čálalaš ovdanbuktimis

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Studeantta lea

- háhkan oppalaš gealbbu sámi luohtedajahusaid ja lyrihka dutkanhistorjjás ja dutkama teorehtalaš vuolggasajiin
- háhkan teorehtalaš gálggaid analyseret dajahusaid ja sámi lyrihka kultuvrii heivvolaš vugiiguin
- skáhppon dáidduid mo čállit oanehis dutkančálloša ja máhtta searvat ságastallamiidda fágasuorggi siskkobealde

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Logaldallamat ja seminárat. Oahpu áigge studeanttat ovdanbuktet iežaset dutkanbargguid ja kommenterejit earáid bargguid ja ovdanbuktimiid.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Geatnegahtton oasseváldin: Bargogáibádussan lea 2–3-siidosaš dutkanplána iežas válljen fáttás (dajahusat/lyrihkka). Dutkanplána guorahallo geatnegahtton semináras, mii ordnejuvvo gurssa álggus. Nubbi geatnegahtton seminára ordnejuvvo gurssa loahpas, mas studeanta ovdanbuktá dutkanplána vuodul čállon viiddit guorahallama. Seminárain studeanta kommentere unnimustá guokte mielstudeantta barggu.

Studeanta lea searvan guovtti geatnegahtton seminárii, ovdanbuktán iežas čállošiid ja kommenteren guokte mielstudeantta barggu. Fágaoahpaheaddji galgá dohkkehit seminárabargguid ovdal ruovttoeksámena.

10. EKSÁMEN

Ruovttoeksámen, mii lea 12-siidosaš čálus seminárabargguid vuodul. Bargoáigi lea 2 vahku. Árvvoštallan: Árvosánit A–F.

11. PRIVATISTTAID VEJOLAŠVUOHTA VÁLDIT GURSSA

Privatisttain ii leat vejolašvuohta váldit oahpu, dasgo oahppan gáibida searvama oahpahussii. Geahča muđui U/A lága § 3-8 (2).

12. KVALITEHTASIIHKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinnjuolggadusaide, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágáraportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Teoriiija (350 s.):

Gaski, Harald 2000: The Secretative Text – Yoik Lyrics as Literature and Tradition. – *Sámi Folkloristics*. Doaimm. Juha Pentikäinen & Gaski, Harald & Hirvonen, Vuokko & Sergejeva, Jelena and Stoor, Krister .Publications 6. Nordic Network of Folklore. Turku. 191–214. 24 s.

Gröndahl, Satu 1999: Violence Portrayed in Folk Poetry. – Women's Studies Quarterly. Nos. 1 & 2. *Teaching About Violence Against Women*. New York. 219–230. 12 s.

Hilder, Thomas R. 2015: *Sámi Musical Performance and the Politics of Indigeneity in Northern Europe*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers. 35–69. 35 s.

Hirvonen, Vuokko 2000: How to make the Daughter of a Giant a Sami. A Myth of the Sami People's Origin. – *Sami Folkloristics*. Doaimm. Juha Pentikäinen & Harald Gaski, & Vuokko Hirvonen & Jelena Sergejeva & Krister Stoor. Publications 6. Nordic Network of Folklore. Turku. s. 215–231. 17 s.

Hirvonen, Vuokko 1991: *Gumppe luodis Áillohažžii. Luodi šládjateorehtalaš guorahallan ja Valkeapää divttat njálmmálaš tradišuvnna joatkin*. Pro gradu. Oulu universiteahtta, Suoma- ja sámeigiela instituhtta, Oulu. 78 s.

Jernsletten, Nils 1976: Om joik og kommunikasjon. – *Kultur på karrig jord. Festskrift till Asbörn Nesheim*. Norsk Folkmuseums årbok XXXVI. s. 109–122. 14 s.

Ruong, Israel 1969 (1997): Att minnas, känna och joika. – *Joik*. Doaimm. Matts Arnberg, Ruong, Israel ja Unsgaard, Håkan (red.). Sveriges Radios förlag. 6–41. 20 s.

Mattila, Hanna 2015: Áillohačča Ruoktu Váimmus ja nostalgiiija. – *Dieđut 2*. Doaimm. Vuokko Hirvonen & Johanna Johansen Ijäs & Marjatta Jomppanen & Kaarina Vuolab-Lohi. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. 95–109. 15 s.

Utsi, Mai-Britt 1998: *Sámi muitalanárbevierru ja mo luhti luovvana muitalusas*. Váldofágabargu. Romsa: Romssa universitehta. 104 s.

Njálmmálaš ja čálalaš girjjálašvuohta (700 s.):

Studeanta vällje dajahusaid iešguđetlágan gálduid vuođul (s. 100 s.)

Aikio-Arianaick, Inger-Mari 1995: *Silkeguobbara lákca*. Guovdageaidnu: DAT.

Guttorm, Hans Aslak 1986: *Čierru jietna meahcis*. Kárášjohka: Davvi Girji

Huuva, Rose-Marie 1999: *Galbma Rádná*. Guovdageaidnu: DAT.

Lukkari, Rauni Magga 1996: *Árbeeadni*. Kárášjohka: Davvi Girji.

Marainen, Thomas 1997: *Duddjojun sánit*. Kárášjohka: Davvi Girji.

Persen, Synnøve 1981: *alit lottit girdilit*. Gáresavvon: Vuovjjuš-Lágádus.

Somby, Marry A. 1994: *Mu apache ráhkesvuohta. Krigeren, elskereren og klovnem*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag.

Utsi, Paulus 1974: *Giela giela*. Uppsala: Almqvist & Wiksell.

Utsi, Paulus – Utsi, Inger 1980: *Giela gielain*. Jokkmokk: [].

Valkeapää, Nils-Aslak 2000: *Eanni eannážan*. Guovdageaidnu: DAT.